

ЧУМАК СЕРГІЙ ПРОКОПІОВИЧ

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри криміналістики, кандидат юридичних наук*

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ ВИЯВЛЕННЯ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ СПИСКІВ ВИБОРЦІВ

Практика проведення виборів в Україні свідчить, що всі вибори проходять з різними порушеннями, в тому числі має місце і фальсифікація на різних етапах виборчого процесу. Про це свідчать факти, які виявляються після закінчення кожних наступних виборів.

Викладене відноситься в першу чергу до складання попередніх та уточнених списків виборців для звичайних виборчих дільниць, на яких голосують більше 99% виборців.

Одним із самих значимих способів фальсифікації підготовки виборів слід вважати механізм формування списків виборців.

Згідно із ч. 2 ст. 39 Виборчого Кодексу України до попереднього списку виборців на виборчій дільниці включаються громадяни України, які мають право голосу на відповідних виборах та відносяться до цієї виборчої дільниці згідно з відомостями Державного реєстру виборців. Виборець може бути включений до списку виборців тільки на одній виборчій дільниці [1].

Ч. 1 ст. 22 Закону України «Про Державний реєстр виборців» зобов'язує органи ведення Реєстру здійснювати щомісяця поновлення бази даних Реєстру. Поновлення здійснюється на підставі відомостей, зазначених у частинах третій – дванадцятій та шістнадцятій цієї статті – відповідно: органи виконавчої влади, уповноважена посадова особа органу реєстрації, сільський, селищний, міський голова або інша посадова особа, яка відповідно до закону здійснює його повноваження, подає органу ведення Реєстру відомості про найменування нових та перейменування вулиць (проспектів, бульварів, площ, провулків, кварталів, кутків тощо), присвоєння номерів новим будинкам і зміну нумерації існуючих будинків у відповідному населеному пункті [2].

Виходячи з вимог законодавства, списки виборців повинні відповідати реальним фактичним даним. В дійсності списки виборців являються постійним об'єктом фальсифікації.

До основних способів фальсифікації списків виборців слід віднести:

- Включення до списку раніше померлих осіб (так звані «мертві душі»). Включаються до списку не тільки ті особи, які померли в міжвиборчий період, а і особи, які на попередніх виборах декілька разів у списках вже не значились.
- Включення до списку громадян, які вибули на інше місце проживання і раніше були виключені зі списку виборців.
- Зміна особистих даних у списку настільки, що, як передбачено ч. 8 ст. 43 Виборчого Кодексу України, у членів дільничної комісії

відсутня реальна можливість переконатися в тому зрозуміти, що до списку виборців включено саме того виборця, який прибув для голосування.

- Включення до списку громадян, що перебувають за кордоном, і які виїхали в міжвиборчий період та багато років тому.

- Внесення до списків вигаданих осіб, яких власники житла або сусіди ніколи не знали.

- Включення до списків тих самих осіб кілька разів, що дає можливість в певній мірі знизити процент голосів на виборчій дільниці.

- Не внесення до списків громадян, які мешкають у даному районі. Такі громадяни не звертаються до державного реєстратора і не перевіряють себе у списках на виборчій дільниці, бо на попередніх виборах вони були у списку, а в день голосування згідно з законодавством вони нічого змінити не можуть.

- Не внесення в списки громадян, які тимчасово перебувають у даному районі (будинку відпочинку, санаторії, профілакторії). Керівництво вказаних закладів запевняє пацієнтів, що вони внесені до списків голосування на конкретній виборчій дільниці, а в день голосування виявляється їх відсутність у списках.

- Не внесення до списку громадян, які раніше перебували за кордоном – вчасно повернулись і уповноважена посадова особа органу реєстрації мала достатньо часу надати інформацію до державного реєстру про внесення змін до списку виборців.

Дослідження фальсифікації списків виборців показує, що у попередніх списках раніше померлих осіб і тому подібних не було, або виборець ознайомився із попереднім списком, впевнився у достовірності своїх даних, а в уточнених списках в день голосування з'являються раніше померлі і немає окремих виборців.

Вказані способи спотворення списків виборців дають можливість зменшити кількість голосів виборців відносно тієї політичної сили, яка завідомо могла на даній виборчій дільниці випередити своїх опонентів.

Проблеми виявлення вказаних порушень виборчого процесу надто суттєві.

Закон України «Про Державний реєстр виборців» забороняє будь-яке втручання відносно даних списку виборців, окрім за рішенням суду.

Крім того, розглянуті способи фальсифікації стають відомими тільки в день виборів. Члени виборчих комісій, як правило, зайняті іншими питаннями і про спотворені списки не заявляють, можливості збирання доказів в процесі оперативно-розшукової діяльності правоохоронні органи не використовують.

Список використаної літератури:

1. Виборчий Кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2020, № 7, № 8, № 9, ст. 48).

2. Закон України «Про Державний реєстр виборців» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2007, № 20, ст. 282).

Ключові слова: виборці, фальсифікація виборів, списки виборців, реєстр виборців, спосіб фальсифікації, проблеми виявлення.

Ключевые слова: избиратели, фальсификация выборов, списки избирателей, реестр избирателей, способ фальсификации, проблемы выявления.

Key words: voters, election fraud, voter lists, voter register, method of fraud, problems of identification.

БОЙКО-ДЖУМЕЛЯ ВІКТОРІЯ ІГОРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри криміналістики*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СФЕРИ ІНВЕСТИВАННЯ БУДІВНИЦТВА

Економічна діяльність окремих господарюючих суб'єктів і країни загалом характеризується значним обсягом здійснюваних інвестицій. Термін «інвестиції» походить від латинського слова «invest», що означає вкладення грошей. У ширшому трактуванні інвестиції – це вкладення капіталу з метою подальшого його збільшення. Усі інвестиції поділяються на зовнішні та внутрішні, тобто іноземні та вітчизняні, а вітчизняні, зі свого боку, поділяються на реальні (виробничі) та фінансові. Реальні інвестиції – це вкладання коштів (майна) у реальні активи – матеріальні й нематеріальні [1, с. 7].

Очевидно, що сфера інвестування будівництва на етапі розвитку національної економіки є однією із прибуткових сфер народного господарства. Господарські правовідносини, що виникають під час інвестування будівництва регулюються значною кількістю нормативно-правових актів, серед яких є акти загальної сфери дії (Конституція України, Господарський, Цивільний, Земельний, Податковий кодекси, Закони «Про власність», «Про господарські товариства» тощо) та спеціальні нормативно-правові акти у сфері інвестиційної та будівельної діяльності: 1) міжнародні нормативно-правові акти; 2) національне законодавство України: а) закони, які регулюють інвестиційну та будівельну діяльність; б) підзаконні нормативно-правові акти.

Міжнародні нормативно-правові акти: а) міжнародні угоди про заохочення (стимулювання) та захист інвестицій, у яких закріплюються обов'язки держав відносно поводження з іноземними інвесторами, а також механізми врегулювання спорів, що виникають на цій основі; б) угоди про уникнення подвійного оподаткування; в) угоди про вільну торгівлю, метою яких є усунення митних бар'єрів на шляху руху товарів та інвестицій між суб'єктами господарювання різних країн [4].